

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПИСЬМЕННИКА: ШКІЛЬНА ПАРАДИГМА

Лариса МАРКУЛЯК,

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, Чернівці (Україна),
larysamarkuliak@gmail.com**FEATURES OF STUDYING INDIVIDUAL STYLE OF THE WRITER: A SCHOOL PARADIGM**

Larysa MARKULYAK,

Yurii Fedkovych
Chernivtsi National University,
Chernivtsi (Ukraine),
ORCID ID 0000-0003-3329-6509. Researcher ID: E-2217-2016

Markulyak Larysa. Features of studying individual style of the writer: a school paradigm. Ukrainian literature as an educational subject in the New Ukrainian School should also acquire a new/updated status, because it contributes to the formation of the national worldview of students, helps them assert themselves as a Ukrainian personality, and instills aesthetic tastes. This is especially important today, when the Russian aggressor is destroying Ukraine, plundering our spiritual heritage, imposing its brutal narratives of the Russian world. Therefore, in the field of view of our state educational structures, cultural figures, and philologists, educational environments should be under protection, which, together with society, will form a person with a stable national-centric worldview, who will know «whose parents and whose children we are.» At all stages of studying Ukrainian literature, students of different age groups gradually acquire the skills of analyzing a work of art, and also become aware of the regularities of the development of the literary process as a whole. In the system of literary education at school, an important place should be given to the individual style of the writer, since the creative manner of the artist of words is unique, which should be paid attention to by students when analyzing the studied works of various authors. Unfortunately, the school program does not provide for the allocation of hours for the study of the individual style of Ukrainian writers. However, the lexicographer should find time to explain this phenomenon. This will improve students' understanding of the studied text by this or that author and will open the curtain to the writing laboratory. **The purpose of our research** is to analyze and describe the methodology of studying the individual style of the writer in the lessons of Ukrainian literature and justify the need to address this aspect in the school paradigm. **The topicality of the topic** is due to the need for more active involvement of the issue of individual writing style in the lessons of Ukrainian literature in modern Ukrainian schools. To achieve the goal, **a number of research methods were used:** analysis, synthesis, descriptive method. **Conclusions and prospects for further research.** Therefore, the study of the individual style of the writer in the school paradigm must be based on the main principles of studying Ukrainian literature, individually – specific ones, which include the principle of historicism, the principle of aestheticism, the principle of emotionality, the principle of going beyond the subject. This will help students to better understand the artist's «secrets of poetic creativity» (I. Franko) and his originality. In the process of working on the writing style, it is advisable to use innovative technologies, necessarily taking into account the specifics of the creative heritage of the word artist, his creative manner. A promising topic for further research may be the question of the peculiarities of the teaching of the chapter «The Shot Renaissance» in the lessons of Ukrainian literature in the 11th grade in terms of stylistic trends.

Key words: *method of studying literature, school paradigm, artistic work, individual style, creative laboratory.*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими завданнями. Українська література як навчальний предмет у Новій українській школі повинна набути й нового/оновленого статусу, адже сприяє формуванню національного світогляду учнів, допомагає їм стверджуватись як українська особистість, прищеплює естетичні смаки. Особливо це важливо сьогодні, коли російський агресор знищує Україну, сплюндрує нашу духовну спадщину, нав'язуючи свої брутальні наративи руського міра. Тому в полі зору наших державних освітніх структур, культурних діячів, філологів під захистом повинні перебувати освітні середовища, які, разом із суспільством, виформують людину зі стійким націєцентричним світоглядом, котра знатиме, «чиїх батьків чиї ми діти».

На всіх етапах вивчення української літератури учні різних вікових груп покроково набувають навичок

аналізу художнього твору, а також усвідомлюють закономірності розвитку літературного процесу в цілому.

У системі літературної освіти в школі важливе місце повинно відводитися індивідуальному стилю письменника, позаяк творча манера художника слова неповторна, на що потрібно звертати увагу учнів, аналізуючи виучувані твори різних авторів. На жаль, шкільна програма не передбачає виокремлення годин на вивчення індивідуального стилю українських письменників. Однак, вчитель-словесник повинен знайти час для пояснення цього явища. Це покращить розуміння учнями виучуваного тексту того чи того автора і дозволить привідкрити завісу до письменницької лабораторії.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано розв'язання проблеми. Проблемі індивідуального стилю письменника присвячували свої наукові та науково-методичні розвідки

Л. Башманівська¹, Н. Волошина², Г. Клочек³, М. Коцюбинська⁴, В. Марко⁵, М. Наєнко⁶, Д. Наливайко⁷, Є. Пасічник⁸, Л. Скупейко⁹, Г. Токмань¹⁰, В. Уліщенко¹¹, І. Франко¹², М. Храпченко¹³, О. Юрчук¹⁴ та ін. Індивідуальний письменницький стиль досліджують також мовознавці, тож можна вважати цю проблему міждисциплінарною.

Мета нашого дослідження – проаналізувати та описати методику вивчення індивідуального стилю письменника на уроках української літератури та обґрунтувати необхідність звернення до цього аспекту у шкільній парадигмі.

Актуальність теми обумовлена необхідністю більш активного залучення питання про індивідуальний письменницький стиль на уроках української літератури в сучасній українській школі.

Для досягнення мети використано низку **методів дослідження**: аналіз, синтез, описовий метод.

Виклад нового матеріалу. І. Франко у статті «Із секретів поетичної творчості» звзначає, що при сприйнятті художнього тексту читач мусить почути голос автора і пропустити його через власні емоції. Письменник вказує на необхідність тривалого діалогу з текстом, аби «певні тривкі вібрації... не втихали б і по прочитанні твору... і таким робом чинили би прочитане не тільки моментально пережитим, але рівночасно частиною, відгуком чогось давно пережитого і похороненого в пам'яті»¹⁵. Як бачимо, І. Франко розуміє необхідність творчої взаємодії тріади «Автор-твір-читач», аби вплинути на емоції читача. Мова йде про інтерпретацію художнього твору, позаяк, за У. Еко, кожен мистецький

твір «настроює на критичний лад... раніше сказане постає в новому світлі, співвідносячись зі сказаним пізніше і з тим, що не сказане, взаємопов'язуючись і збагачуючись, відкриваючи досі не відомі й забуті можливості»¹⁶. У цьому сенсі постає важливе питання про діалогічну взаємодію автора художнього твору та реципієнта, читача, у нашому випадку – учня, який аналізуватиме прочитаний текст, розвиваючись як особистість. Цілком очевидно: під час такої взаємодії, крім тексту, на арену виходить його автор, який покликаний привідкрити завісу розуміння читачем-учнем художнього твору. Саме індивідуальність автора, яка криється в оригінальності творчої манери й робить твір унікальним, створює передумови для глибшого розуміння художнього тексту і подальшої його інтерпретації.

Дослідниця Г. Токмань розмежує поняття «індивідуальна поетика» та «індивідуальний стиль». На думку вченої, термін «індивідуальна поетика» дещо ширший. Це «комплекс засобів художнього зображення, який застосовує автор на всіх рівнях структури тексту»¹⁷, тоді як індивідуальний стиль – «своєрідний спосіб мовного вираження, стійка тенденція у виборі мовленнєвих засобів, вибір характерних особливостей у мовних конструкціях»¹⁸. Загалом погоджуючись з основними ознаками індивідуального стилю, визначеними авторкою, хочемо додати ще деякі, які, як нам видається, доповнять його. Насамперед, варто визначити особливості епохи, в яку творив письменник, а також «схильність» автора до того чи того літературного напрямку. Саме літературний напрям слугуватиме основою для вибору певних

¹ Bashmanivska L. A. Formuvannya khudozhnikh smakiv uchniv zasobamy literaturnoho kraieznavstva: Navchalnyi posibnyk [Formation of students' artistic tastes by means of literary regional studies: educational guide], Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Ya. Franka, 2007, P. 112 [in Ukrainian].

² Voloshyna N. Y. Vyvchennia biohrafii pysmennyka v yednosti z yoho tvorchistiu [Learn the biography of the writer in unity with his work], Ukrainska literatura v zahalnoosvitnii shkoli, 2003, № 8, P. 2 [in Ukrainian].

³ Klochek H. D. Enerhiia khudozhnoho slova: zbirnyk statei [The energy of the artistic word: a collection of articles], Kirovohrad: Redaktsiino-vydavnychiy viddil Kirovohrads'koho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni V. Vynnychenka, 2007, 448 p. [in Ukrainian]

⁴ Kotsiubynska M. Kh. Literatura yak mystetstvo slova. Deiaki pryntsyipy literaturnoho analizu khudozhnoi movy [Literature as the art of words. Some principles of literary analysis of artistic language], K.: Naukova dumka, 1965, 320 p. [in Ukrainian].

⁵ Marko V. P. Analiz khudozhnoho tvoriv: navch. posib [Analysis of a work of art: teaching. manual], K.: Akademvydav, 2013, P. 280. [in Ukrainian].

⁶ Naienko M. K. Intym pysmennytskoi pratsi: Z lektsii pro spetsyfyku khudozhnoi tvorchosti [The intimacy of literate work: From a lecture on the specifics of artistic creativity], K.: Pedahohichna presa, 2003, 280 p. [in Ukrainian].

⁷ Nalyvaiko D. S. Styl napriamu y indyvidualni styli v realistychnii literaturi XIX st. Indyvidualni styli ukrainskykh pysmennykiv XIX – pochatku XX st.: Zb. nauk. prats. [Table of direction and individual styles in realistic literature of the 19th century. Individual styles of Ukrainian writers of the 19th and early 20th centuries: Collection. of science works], K.: Nauk. dumka, 1987, P. 3-42 [in Ukrainian].

⁸ Pasichnyk Ye. Metodyka vykladannia ukrainskoi literatury v serednii shkoli: navch. posib [Methods of teaching Ukrainian literature in secondary school: teaching. manual], K.: Lenvit, 2000, 384 p. [in Ukrainian].

⁹ Skupeiko L. I. Indyvidualnyi styl pysmennyka v interpretatsii I. Franka (Istoryko-typolohichniy aspekt). Indyvidualni styli ukrainskykh pysmennykiv XIX – pochatku XX st.: Zb. nauk. prats., K.: Nauk. dumka, 1987, P. 3-42, Indyvidualni styli ukrainskykh pysmennykiv XIX – pochatku XX st.: Zb. nauk. prats., K.: Nauk. dumka, 1987, P. 43-47 [in Ukrainian].

¹⁰ Tokman H. L. Metodyka navchannia ukrainskoi literatury v serednii shkoli: pidruchnyk [Methods of teaching Ukrainian literature in secondary school: textbook], K.: VTs «Akademiia», 2013, P. 312. [in Ukrainian].

¹¹ Ulishchenko V. V. Teoriia i praktyka intersubiektynoho navchannia ukrainskoi literatury v shkoli: monohrafiia [Theory and practice of intersubjective teaching of Ukrainian literature at school: monograph], K.: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2011, P. 398 [in Ukrainian].

¹² Franko I. Iz sekretiv poetychnoi tvorchosti. Zibrannia tvoriv: u 50 t, T. 31 [From the secrets of poetic creativity. Collection of works: in 50 vol., V.31], K.: Naukova dumka, 1981, P. 45-119 [in Ukrainian].

¹³ Khrapchenko M. B. Tvorchyia indyvidualnist pysmennyka i rozvytok literatury [Creative individualist writer and the development of literature], K.: Dnipro, 1976, P. 376. [in Ukrainian]

¹⁴ Yurchuk O. Psykholohiia tvorchosti myttsia na tli kryzovoho stanu v literaturi [Psychology of the artist's creativity against the background of the crisis in literature], Ukrainska literatura v zahalnoosvitnii shkoli, 2006, № 5, P. 52-55 [in Ukrainian].

¹⁵ Franko I. Iz sekretiv poetychnoi tvorchosti..., op. cit., P. 45-119.

¹⁶ Eko U. Rol chytacha. Doslidzhennia z semiotyky tekstiv [The role of the reader. Studies on the semiotics of texts], Lviv: Litopys, 2004, P. 652. [in Ukrainian]

¹⁷ Tokman H. L. Metodyka navchannia ukrainskoi literatury v serednii shkoli..., op. cit., P. 312.

¹⁸ Ibidem.

мовленнєвих засобів, які формуватимуть загальну стилістику авторського тексту.

Засвоєння учнями літературних знань неможливе без урахування важливих літературознавчих та педагогічних засад, як-от образність художньої літератури, емоційний вплив мистецтва слова на читача, єдність змісту і форми тощо. Важливим для вчителя постає завдання занурити учнів у творчу лабораторію художника слова, навчити зрозуміти красу і неповторність його творчої манери, а емоційність сприйняття художнього твору є визначальною для формування в учнів власної думки про твір. До того ж без чуттєвого сприймання художнього твору не вдасться зреалізувати виховну спрямованість аналізу виучуваного тексту, виформувати в учнів загальнокультурні компетентності¹⁹. Завдання вчителя – «навчити школяра відчувати у своїй рецепції художнього світу літературного твору (власному «задзеркаллі») автора як національно свідому мовну особистість, розкрити таємниці його майстерності, збагатитися емоційно, духовно, естетично»²⁰.

Дослідниця В. Уліщенко визначає такі функції художнього твору, на основі яких вибудовується взаємодія з ним: 1) естетичну, яка спрямована на розвиток в учня естетичного відчуття, здатності художнього твору спонукати до роздумів; 2) соціальну, яка зосереджує та транслює емоційно-ціннісний та естетичний досвід покоління; 3) національну, яка сприяє розвитку високої духовної громадянської культури, оволодінню «ошляхетненим усним та письмовим рідним Словом як засобом самовираження»^{21,22}.

Своєрідність індивідуального письменницького стилю безперечно виказують літературні жанри, в яких працює митець, його мова. Важливо звернути увагу школярів й на еволюцію творчості письменника, позаяк стилістика художніх текстів одного й того ж письменника може розвиватися під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів аж до своєрідного зламу стилю. Причиною такого зламу можуть бути як суб'єктивні, так і об'єктивні чинники.

Злам стилю письменника може відбуватися й через тиск тоталітарної системи. Для української літератури це стало великою драмою, адже, починаючи з 30-х років ХХ століття, письменники змушені були йти у внутрішню еміграцію, фактично відмовившись від свого ества, ставши на шлях сліпого виконання вказівок цензури. Таким чином багато з них втрачали свою самобутність. Добре, що на схилі літ декому вдалося «відновитися» і вернутися до своїх творчих устремлінь (М. Рильський. М. Бажан). Для П. Тичини ж, на жаль, його унікальний «кларнетизм» залишився ознакою ранньої творчості, так і не перейшовши межу трагічних 30-х років ХХ ст. Тож для нинішнього покоління учнів важливо проілюструвати й окремі тексти П. Тичини, написані після періоду зламу. Це допоможе одинадцятикласникам виразніше зрозуміти, як тоталітарна система ламала життєві та творчі долі талановитих митців,

знищуючи їхню самобутність, роблячи їх безликими. Така ілюстрація потрібна й для того, аби учні зрозуміли важливість вивчення української літератури та культури, які є надійним ґрунтом для розвитку нашої держави. До того ж учителю варто застосувати принципи діалогізму²³ та проблемності, які актуалізують учнівську самостійну інтелектуальну діяльність. Принцип проблемності допоможуть зреалізувати проблемні запитання типу: «Як би еволюціонував П. Тичина-поет, перебуваючи в інших умовах?».

У процесі роботи над індивідуальним стилем письменника актуальними будуть систематизовані запитання та завдання, які допоможуть учням виявляти ознаки творчої манери художника слова, як-от: які літературні жанри є найбільш продуктивними для письменника; в яких жанрах майстер слова виявляє новаторство; визначити специфіку композиції епічних творів, використання у них позасюжетних елементів; визначити засоби характеротворення персонажів; виявити найбільш характерні образи в ліричних творах; поміркувати, чи образ автора тотожний ліричному герою; звернути увагу на авторське мовлення в художньому творі; виявити частотність використаних мовних засобів у тексті, у тому числі лексики, стилістичних фігур, тропів тощо. Продуктивними будуть завдання на розпізнавання авторства твору. На мультимедійну дошку вчитель спроектує фрагменти творів, а учні визначають автора. До прикладу, при вивченні прози в ІІ класі це можуть бути цитати зі «Щоденника» О. Довженка, ліричні відступи, портретні характеристики персонажів роману В. Підмогильного «Місто», пейзажі з роману І. Багряного «Тигролови». Під час вивчення поезії «Розстріляного Відродження» пропонуємо учням окремі фрагменти виучуваних віршів поетів, які є представниками різних літературних угруповань, як-от П. Тичина, М. Семенко, М. Рильський. При аналізі поезиторчості «шістдесятників» для розпізнавання автора вибираємо фрагменти віршів Л. Костенко, В. Симоненка. В. Стуса. Цінною буде учнівська аргументація щодо авторства текстів, адже таке завдання повинне виформувати свідомий підхід до правильної відповіді, яку обиратимуть одинадцятикласники.

У результаті шкільного літературознавчого аналізу виучуваного тексту/текстів виявляємо найпосутніші ознаки індивідуального стилю письменника. Так, під час вивчення творчості Лесі Українки в 10 класі можна запропонувати учням прокоментувати цитату Миколи Євшана, одного з перших дослідників Лесиною художнього слова, який вважав її творчість «Цілою програмою духовного і культурного відродження»²⁴. Наступним етапом над специфікою індивідуального стилю авторки може стати аналіз її поезій крізь призму стильового напрямку – неоромантизму (прагнення синтезувати ідеал із дійсністю, увага до чуттєвої сфери людини, утвердження індивідуальної й суспільної

¹⁹ Pasichnyk Ye. *Metodyka vykladannia ukrainskoi literatury v serednii shkoli...*, op. cit., P. 384.

²⁰ Ulishchenko V. V. *Teoriia i praktyka intersubiektynoho navchannia ukrainskoi literatury v shkoli...*, op. cit., P. 398.

²¹ *Ibidem*.

²² Klochek H. D. *Enerhiia khudozhnogo slova: zbirnyk statei...*, op. cit., P. 448.

²³ Tokman H. L. *Metodyka navchannia ukrainskoi literatury v serednii shkoli: pidruchnyk...*, op. cit., P. 312.

²⁴ Ievshan M. *Lesia Ukrainka. Krytyky. Literaturoznavstvo. Estetyka* [Lesya Ukrainka. Critics. Literary studies. Aesthetics], K., 1998, P. 155 [in Ukrainian].

свободи тощо), для якого, на думку Віри Агеєвої. «найближчим і найточнішим синонімом могло б бути поняття «антиреалізм», «нежиттєподібність»²⁵.

Цікаво буде спостерегти, якими художньо-стильовими засобами послуговується поетеса (метафорична образність, використання антитези, афористичність мовлення, яскраві символи, асонанси, алітерації).

Важливим етапом у роботі над виявленням особливостей творчої манери Лесі Українки вважаємо й роботу над формою її поезій. Учні повинні звернути увагу на строфічне розмаїття віршів у доробку поетеси (терцини, катрени, секстини, октави, сонети), на специфіку римування у віршах, на наявність широкого спектру віршових стоп (ямб, хорей, дактиль, анапест, амфібрахій), а також на використання верлібру (на прикладі поезій «Завжди терновий вінець...», «Уривки з листа» та ін.). Так, одне із запропонованих тестових завдань може бути таке: визначити римування у наведеному уривку з «Лісової пісні»:

«Ти водяну царівну / зміняв на мельниківну! / Зимові – довгі ночі, / а в дівки гарні очі, — / недарма паничі / їй носять дукачі!»²⁶

а) кільцеве; б) перехресне; в) змішане; г) парне.

Посутнім складником авторської концепції людини є ставлення до персонажів. Це «складна взаємодія свідомості письменника й об'єктивізованої свідомості його персонажів. Авторська позиція кристалізується в ідеалі, позначається на групуванні персонажів, принципах зображення, а також на особливостях усіх видів форми – від словесної до жанрової»²⁷. До прикладу, під час вивчення драми-феєрії «Лісова пісня» пропонуємо учням дати відповідь на запитання: У чому виявляється авторське ставлення до персонажів твору (Мавки, Лукаша, Килини, дядька Лева). Школярі звертатимуть увагу на динаміку портретної характеристики персонажів драми-феєрії, на лексичне наповнення та стилістичні особливості твору. Важливо простежити ремарки як важливий структурний елемент драматичного тексту. Як підсумок – учні роблять висновки про особливості індивідуального стилю Лесі Українки. Естетичне сприймання персонажів драми-феєрії допоможе школярам розвинути їх творчу активність.

Для осягнення учнями творчої манери поетеси варто запропонувати зіставлення стилів майстрів слова. Позаяк Леся Українка захоплювалася поезією німецького романтика Генріха Гайне і, завдячуючи їй, чимало творів цього автора «заговорили» українською мовою, важливим етапом навчання індивідуального стилю письменниці буде відстеження життєвих та творчих паралелей цих двох визначних митців. Це сприятиме «виструнченню» власне мистецьких паралелей та глибшому розумінню стилістики поетичних творів обох поетів. При цьому треба звернути увагу на співзвучні мотиви у їхньому творчому доробку (образ батьківщини, звернення до історичного минулого різних

народів, зображення морської стихії тощо), виявити ознаки романтизму у Генріха Гайне та неоромантизму у Лесі Українки. Для цього варто використати мультимедійну презентацію «Особливості романтизму та неоромантизму». Серед завдань можна запропонувати учням віднайти у поезії Лесі Українки та Генріха Гайне мариністичні пейзажі; поставити проблемні питання щодо причин, які спонукали Лесю Українку перекласти поезію німецького романтика українською мовою; звернення обох поетів до історичного минулого своїх народів; щодо специфіки зображення образу батьківщини у Лесі Українки та Генріха Гайне та ін.

Для узагальнення вивченого матеріалу пропонуємо учням відповісти на запитання: в яких жанрах працювала Леся Українка?; в якій сфері літературної діяльності проявився творчий геній Лесі Українки? Для увиразнення творчих спроможностей письменниці презентуємо одинадцятикласникам на мультимедійній дошці слайд «Жанрова різноманітність творчої спадщини Лесі Українки». Підсумковий блок завдань, на нашу думку, варто організувати за допомогою інтерактивного навчання, адже саме ця технологія передбачає процес взаємодії учнів між собою, з учителем, діалог, навіть полілог. Тому краще організувати роботу в групах, аби залучені були всі учні класу.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, вивчення індивідуального стилю письменника у шкільній парадигмі необхідно засновувати на основних принципах навчання української літератури, зокрібно – специфічних, до яких уналежнюємо принцип історизму, принцип естетизму, принцип емоційності, принцип виходу за межі предмету. Це допоможе учням глибше зрозуміти «секрети поетичної творчості» (І. Франко) митця та його самотність. У процесі роботи над письменницьким стилем доцільно використовувати інноваційні технології, обов'язково беручи до уваги специфіку творчого спадку художника слова, його творчу манеру.

Перспективним для подальшого дослідження може бути питання про особливості викладання розділу «Розстріляне Відродження» на уроках української літератури в 11 класі в аспекті стильових напрямів.

Маркуляк Лариса – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Коло наукових зацікавлень: методика викладання української літератури, історія української літератури (40-50-х років ХХ ст.), література Буковини, мистецтвознавство.

Markulyak Larisa – Candidate of Philology, Associate Professor of Department of Ukrainian Literature at the Fedkovych Chernivtsi National University. Scientific interests: Methodology of teaching Ukrainian literature, Ukrainian literature (40-50s of the 20th century), literature of Bukovyna, art history.

Received: 23.05.2024

Advance Access Published: July, 2024

© L. Markulyak, 2024

²⁵ Aheieva V. Poetesa zlamu stolit [The poetess of the turn of the century], K., 1999, P. 20 [in Ukrainian].

²⁶ Ukrainka Lesia. Lisova pisnia. Zibrannia tvoriv u dvanadtsiaty tomakh. T.5 [Forest Song. Collection of works in twelve volumes. V. 5], K.: Nauk. dumka, 1976, 225 p. [in Ukrainian].

²⁷ Marko V. P. Analiz khudozhnoho tvoriv..., op. cit., P. 21.